GUDRA AUGSME

Lauku Lapa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" decembra numurā . . . 3
- "Novada Garšas" aktualitātes. 4
- Nodokļu likmes un cita svarīga informācija par nodokļiem 2020. gadā 4
- Kooperatīva un klasiskā uzņēmuma atšķirības 6
- Kādas degvielas tvertnes jādeklarē VID 7
- Miera periods augļu dārzā 8
- Laukaugiem kaitīgo organismu ierobežošana dažādos Latvijas reģionos 10
- Augu maiņas nozīme bioloģiskajā lauksaimniecībā 10
- Mežs un mežkopība mainīgajā klimatā. . . . 12
- Vienojas par reģenerētā ūdens izmantošanu 13

- Biškopības uzplaukums ES 13
- ES Padome aicina saglabāt biodaudzveidību 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2020. gada februārī . . . 14
- Maize – pamats, saknes un stabilitāte . . . 15

AKTUALITĀTES

AR ZINĀŠANĀM UN LĪDZSVAROTU ATTĪSTĪBU UZ DZĪVIEM LAUKIEM

Saruna ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra valdes priekšsēdētāju MĀRTIŅU CIMERMANI.

– LLKC ir Latvijā lielākais konsultāciju sniedzējs gan lauksaimniecībā, gan lauku attīstībā. Kuri bija pērnā gada nozīmīgākie darbi un kādi ir uzdevumi šim gadam?

– Lielākais darbs pērn bija "Novada Garša" – vietējo ražotāju produktu noieta veicināšanas pasākumi. Kopumā notika pieci pasākumi Latvijas reģionos, kuros izdevās piesaistīt vairāk nekā 150 mazos ražotājus no visas Latvijas, bet noslēguma pasākumā Rīgā, Hanzas peronā, piedalījās ap 100 ražotāju. Mēs redzam, ka ir liels pieprasījums pēc produktiem, kuru izejvielas izaudzētas Latvijā un kas tapuši pašu ražotāju rokām.

Pieļauju, ka mūsu sāktais darbs dara uzmanīgus lielražotājus, kā arī vairum un mazumtirgotājus, kuriem svarīgāks ir apgrozījums un peļņa nevis pārtikas izejvielu izcelsme. Ceru, ka tas netraucēs turpināt iesākto un arī šogad varēsim turpināt darbu pie mūsu pašu ražotāju atbalsta. Mums ir svarīgi, lai pašu ražotā pārtika nonāktu ne tikai pie pircējiem tirgū, bet arī skolu, slimnīcu un pārējo valsts iestāžu ēdienkartē. Zinu, ka tas nav viegli, jo mazajiem ražotājiem iepirkumos nākas stāties pretī šajā jomā ļoti spēcīgam vairumtirgotāju tīklam, kam ir pieredzējuši speciālisti, kuri spēj sagatavot iepirkuma dokumentus atbilstoši prasībām. Taču sāksim pamazām – veidojam "Novada Garšas" katalogu, kurā jau iekļauti vairāk nekā 290 mazo Latvijas saimniecību ražotāju.

Nākamais – ļoti aktīvi esam strādājuši konsultāciju programmā. Skaidrs, ka šogad vēl nopietnāk strādāsim pie profesionālo pakalpojumu pilnveidošanas mūsu tradicionālajām lauksaimniecības nozarēm – ieguldīsim vairāk gan savos konsultantos, gan zemniekos, lai Latvijā attīstītos modernas saimniecības.

▶2. lpp.

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

Lauku tīkls

Lauku Lapa
Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" DECEMBRA NUMURĀ

Decembra žurnālā LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis vērtē šogad paveikto un nākamā gada izaicinājumus. Viens no lielākajiem darbiem – vietējo produktu noieta veicināšanas un mazo ražotāju popularizēšanas pasākums "Novada Garša".

Tāpat daudz strādāts pie profesionālo pakalpojumu pilnveidošanas lauksaimniekiem, un nākamagad darbs tiks turpināts. M. Cimermanis: "Ieguldīsim vairāk gan savos konsultantos, gan zemniekos, lai Latvijā attīstītos modernas saimniecības." Tāpat LLKC turpinās darbu pie kooperācijas jeb kopdarbības sekmēšanas, jo tā ir viens no veidiem, kā zemniekiem iegūt tirgus spēku un spēju straujāk attīstīties.

Turpinot lauksaimniecības politkas tēmu, žurnāls iepazīstina ar jauno ES lauksaimniecības komisāru no Polijas Janušu Voicehovski.

Žurnāla ekonomikas rubrikā iesakām LLKC ekonomista Raivja Andersona rakstu par resursu izmantošanu piensaimniecībās Latvijā un Lietuvā. Izmantojot Starptautiskā piena pētniecības tīkla *IFCN Dairy* datus, ekonomists salīdzina izmaksas un ieņēmumus dažada lieluma saimniecībās. Viens no secinājumiem – neraugoties uz to, ka Lietuvas piena lopkopības saimniecības efektīvāk izmanto darbaspēka un zemes resursus, tomēr to peļņa ir būtiski mazāka vidēji uz vienu ražošanas vienību nekā Latvijas saimniecībām.

Par to, kā strādā piensaimniecībās Nīderlandē, ar kādiem vides izaicinājumiem jāsaskaras šīs valsts zemniekiem, kādas ir saimniekošanas, tajā skaitā fermu būvniecības izmaksas, raksta LLKC Ogres biroja vadītāja un lopkopības konsultante Aija Luse.

Piensaimniekiem iesakām LLKC Lopkopības nodaļas vadītājas un žurnāla nozaru redaktores Silvijas Dreijeres ieteikumus teļu turēšanai ziemas apstākļos. Savukārt gaļas lopu audzētājiem lietderīgi izlasīt rakstu "Minerālvielas gaļas liellopiem – 10 mīti un skaidrojumi". LLKC lopkopības konsultante Laila Plīta piedāvā padomus aitu un kazu audzētājiem, kā tikt galā ar urīnakmeņiem šo sugu dzīvniekiem.

Saimnieku pieredzē šoreiz piedāvājam aprakstu par Kocēnu novada saimniecību "Ozoli", kurā Elizabete un Māris Bendiki audzē Sufolkas tīršķirnes aitas, un nesen sākta arī Ostfrīzijas piena aitu audzēšana.

Cūku audzētājiem lietderīgs būs Latvijas Cūku audzētāju asociācijas izpilddirektores Dzintras Lejnieces vērtējums par salmu izmantošanu pakaišos. Savukārt putnkopjiem iesakām Latvijas Olu un putnu gaļas ražotāju asociācijas pārstāves Annas Ērlihas rakstu par barības nozīmi putnu apspalvojuma kvalitātē.

Šoreiz žurnālā piedāvājam arī stāstu par mājražotājiem – Ivaru un Ivetu Āboliņiem, kuri Straupē ražo "Dižvīra mājas pelmeņus", pieprasījums pēc tiem tālu pārsniedz piedāvājumu.

Zirgkopības rubrikā žurnāliste Dace Millere šoreiz piedāvā rakstu par zirgu īpašniekiem un jāšanas sporta treneriem Kati Ansoni un Ģirtu Brici, kuri Babītes novadā sākuši būvēt savu stalli.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.pasts.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2020_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. LL

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

▶ 1. lpp.

Eiropas Inovāciju partnerības projekta "Lauku saimniecību elektroniskās pārvaldības sistēmas izveide" ietvaros esam sākuši vietnes manslauks.lv izstrādi, kas palīdzēs saimniekiem strādāt efektīvāk un, galvenais, samazināt laiku darbu plānošanā, vadībā un uzraudzībā. Tas ļautu vairāk laika veltīt sev un ģimenei. Arī pats vairāk enerģijas veltīšu profesionālā konsultāciju virziena stiprināšanai, lai mūsu saimniekiem būtu pieejami modernākie saimniekošanas modeļi un to pielietošanas risinājumi.

Kooperācijas, precīzāk – kopdarbības – veicināšana ir vēl viens virziens, kura stiprināšanā redzam savu lomu. Vairs nav tie laiki, kad zemnieks var tikai slaukt govis vai audzēt graudus, mūsdienu izaicinājums ir spēt arī veiksmīgi paša saražoto pārdot. Kooperācija ir viens no mehānismiem, kas šo jautājumu palīdz risināt. Ne tikai pārdot, kopdarbība palīdz kļūt stiprākiem savu interešu aizstāvībai. Tas attiecas uz visām lauksaimniecības nozarēm, tajā skaitā mājražošanu. Mums ir daudz darba, lai skaidrotu kooperācijas darbības mehānismus, veidotu līderus šajā jomā, jo jau esošajiem kooperatīviem parādās līderu deficīts. Vadītājam jābūt ar labām zināšanām un meistarību, lai spētu izvadīt kooperatīvu cauri krīzēm un, galvenais, radīt jaunu sadarbības kultūru zemnieku un patērētāju starpā!

– Šogad jāpabeidz darbs pie Lauku attīstības programmas (LAP) 2021.–2027. gadam izstrādes. Eiropas Komisija noteikusi, ka dalībvalstīm ir lielākas tiesības definēt atbalsta pasākumus lauksaimniecībā nekā līdz šim. Kā virzās jaunās LAP izstrāde?

▶3. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

▶ 2. lpp.

– Ir ES uzstādījumi lauksaimniecībai un lauku attīstībā, un ir Latvijas uzstādījumi. Vecā Eiropa laukus redz citādi, tā nav tikai vide biznesam. Ja runājam par efektīvu biznesu, tad nav runa par vides aizsardzību un sociālo vidi. Tas ir grūti savienojams ar ilgtspējīgu saimniekošanu. Tāpēc diskusijas ir un būs ļoti grūtas.

Pagaidām nedomāju, ka Latvijā ES finansējuma izlietošanā prioritātes būtiski mainīsies. Visticamāk, ka nekādas revolūcijas nebūs, ja nu vienīgi vides jautājumi un sabiedrības spiediens liks pārskatīt mūsu darbības un plānus.

Mēs, LLKC, pērn pavasarī veicām iedzīvotāju aptauju par prioritātēm jaunajai LAP, un primāri tika uzskaitīts, ka cilvēkiem laukos nepieciešama līdzsvarotāka attīstība – infrastruktūra, tostarp ceļi, pakalpojumu pieejamība, lielāks atbalsts mazajām un vidējām lauku saimniecībām, kā arī īpašs atbalsts no attīstības centriem attālākiem novadiem, tāpat arī videi draudzīga saimniekošana. Cilvēki vēlas, lai laukos vairāk būtu daudzveidīga uzņēmējdarbība, kas radītu pakalpojumus un darbavietas. Man ir bažas, vai aptaujās izteiktās vēlmes tiks ņemtas vērā, bet tā jau politikas īstenošanā notiek, labākais kompromiss ir tad, kad nedaudz neapmierināti ir visi, bet vismaz līdzsvaroti. Tādēļ nākotnē būs aktuāls jautājums, vai LLKC iesaistīsies vēl kādu šāda veida aptauju rīkošanā, jo, ja politikas veidotāji neņems vērā cilvēku viedokli, uzticību zaudēs gan viņi, gan mēs. Varbūt esmu pārāk skeptisks, jo ceļš uz LAP izstrādi ir tikai pusceļā, kāda būs mūsu attīstība līdz 2027. gadam, atkarīgs no mūsu un ES lēmumiem nākamgad. Skaidrs, ka sabiedrības nostāja pret lauksaimniecību mainās, un ļoti ceru, ka mēs kopā sapratīsim, cik svarīga ir mūsu savstarpējā sapratne par vides un klimata izmaiņām un ietekmi uz lauku iedzīvotājiem!

– Amatā stājies jauns ES lauksaimniecības komisārs Janušs Voicehovskis, pēc tautības polis. Viņš kā vienu no veicamajiem darbiem ES Kopējai lauksaimniecības politikai ir definējis līdzsvarotu lauku attīstību, norādot, ka intensīva saimniekošana nevar būt ilgtspējīga.

– Tas ir saprotams. Daži mēģina pasmaidīt par Igaunijas centieniem atgriezt laukos cilvēkus, šim mērķis atvēlot 100 miljonus eiro. Jautājums – vai arī mums tas ir svarīgi. Lauki nevar vienlaikus būt rūpnieciska vide un vide ar ainaviskiem elementiem, kurā vēlas dzīvot cilvēki. Līdzsvars būs jāatrod! Tādēļ mums priekšā ir izšķiršanās, vai iesim eiropeisku ceļu uz attīstītiem laukiem, kas piemēroti dzīvošanai, vai izvēlēsimies citu attīstības modeli, kas labumu dod nelielam uzņēmēju skaitam. Joprojām ir aktuāls stāsts "20/80", tas ir, Eiropas Komisijas aprēķini par to, ka 20% lauku uzņēmēju saņem 80% ES maksājumu. Latvijā šie skaitļi ir: 14% saimniecību saņem 76% ES naudas. Ja esam iestājušies pasaules spēcīgo klubiņā OECD, tad tomēr jāņem vērā viņu pētījumi un ieteikumi līdzsvarotai attīstībai un ienākumu atšķirību mazināšanai. Vajag stratēģiskas izmaiņas, kas dotu cerību vidusslāņa veidošanai lauku teritorijās.

Foto: Iveta Tomsone

LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis

– Vai ar naudas atbalstu vien var veidot vidusslāni – attīstīt mazās un vidējās saimniecības?

– Nepieciešama profesionālā izglītība. Ja, piemēram, lopkopībā nebūs vidējās profesionālās izglītības, neattīstīsies nedz piena, nedz gaļas lopkopība. Bez zināšanām tas nevar notikt. LLKC viens šo darbu nevar paveikt. Ir nepieciešamas profesionālās skolas. Protams, arī Latvijas Lauksaimniecības universitāte var iesaistīties un gatavot praktiskā darba darītājus – profesionāļus fermām, taču vai tas būtu augstskolas stratēģiskais mērķis.

Cerība ir, jo redzu, ka pašreizējā Zemkopības ministrijas vadība vēlas panākt izmaiņas izglītības sistēmā. Nevar būt nākotne nozarēm, kam nav pamatzināšanu seguma. LLKC nevar nosegt robus pamatzināšanās, mācot ābeci, kā jāstrādā ar augsni un dzīvniekiem. Cerības ir uz Bulduru, Smiltenes, Malnavas un Kandavas tehnikumiem, kas šo darbu dara un turpinās pilnveidoties.

Viens gan ir skaidrs – profesionālajā jomā notiek ļoti straujas izmaiņas un mācību programmas skolās nevar būt kā mūžīgi mūžos akmenī iecirstas. Pirms pieciem gadiem rakstītas mācību programmas šodien jau var būt novecojušas. Pirms pieciem gadiem robotus fermās lika tikai daži, tagad tā ir plaša prakse ne tikai vecajās ES valstīs, bet arī pie mums. Tā ir nākotne – Nīderlandes piemērs rāda, ka 200 govju fermā visus darbus var paveikt viens cilvēks, jo pārējo dara roboti. Tādēļ izglītības sistēmai jābūt ļoti elastīgai, sekojot līdz jaunākajiem pētījumiem un tehnoloģiju attīstībai.

– Vai LLKC var būt inovāciju centrs – vieta, kur saimniekiem apgūt jaunākās zināšanās efektīvai saimniekošanai?

– Uz to mēs ejam. Mēs runājam ar Zemkopības ministriju par to, ka pakāpeniski veidojamies par inkubācijas centru, vietu, kur ikviens, kam nepieciešami izsvērti lēmumi saimniekošanā, var gūt ekspertu novērtējumu un atbalstu. Ne tikai mūsu, bet arī ārvalstu ekspertu palīdzību. Mēs pie tā strādājam. Tiesa, jāapzinās, ka informācija un zināšanas, kas palīdz attīstīties, ir liela vērtība. Jā, tas maksā dārgi, ko apliecina arī Latvijas investīciju aģentūras prakse, reģionos veidojot uzņēmējdarbības attīstības centrus, kas uzņēmēju vidē tiek atzinīgi vērtēti. Mums nav nodoma kopēt LIAA, taču mums ir laba bāze šādu inkubatoru veidošanai. Tas ir viens no veidiem, kā panākt to, ko cilvēki vēlas – aktivitāti laukos. LL

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

AKTUALITĀTES

"NOVADA GARŠAS" AKTUALITĀTES

Lai ikvienam dotu iespēju tieši sazināties ar vietējās pārtikas produktu ražotājiem visā valstī, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs zīmola "Novada Garša" ietvaros izstrādājis elektronisku katalogu, kurā rodama informācija par dažādu nozaru saimniekiem un viņu piedāvājumu, kā arī skaidri saprotama produktu izcelsme.

Jaunajā katalogā jau apkopoti teju 300 lielāki un mazāki vietējās pārtikas ražotāji visos Latvijas novados. Tajā pieejama informācija arī par kvalitātes zīmēm, kas izsniegtas ražotājam – bioloģiskās produkcijas sertifikāts, "Zaļā karotīte", *GLOBALG.A.P.* sertifikāts. Tāpat var uzzināt, vai ražotājs darbojas integrētās audzēšanas sistēmā.

Kaspars Žūriņš, LLKC direktors: "Veidojot katalogu, domājām ne tikai par produkcijas gala patērētāju, bet arī skolām, restorāniem, kafejnīcām un veikaliem, kurus interesē vietējā produkcija. Ceram, ka jaunizveidotā sistēma šajā katalogā ikvienam ļaus viegli atrast nepieciešamos produktus un izsekot arī to izcelsmei."

Informācija par vietējiem ražotājiem un to piedāvājumu tiks atjaunināta un papildināta regulāri. Arī ražotāji, kuri ir gatavi uzņemt pie sevis apmeklētājus, var pieteikt savu saimniecību ievietošanai katalogā, sazinoties ar LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāju Ilzi Anhaltu: ilze.anhalta@llkc.lv vai tuvākā LLKC biroja lauku attīstības konsultantu.

Ar elektronisko katalogu var iepazīties: www.novadagarsa.lv.

"Novada Garša" kopumā kļūst pat ilgtspējīgu vietējās pārtikas sistēmu, kas nodrošina Latvijas izcelsmes pārtikas produktu izsekojamību un kvalitāti, un viens no uzdevumiem ir rīkot pasākumus, konferences, konkursus, meistarklases ar zīmolu "Novada Garša", kas popularizē vietējo pārtiku un tās atpazīstamību Latvijā, Eiropā un pasaulē. Šie pasākumi ieguva popularitāti jau agrāk, bet īpaši – 2019. gadā, kad tika sarīkoti četri novadu pasākumi un fināls Rīgā. Šī prakse tiks turpināta arī šogad.

Informāciju sagatavoja **Ilze Rūtenberga-Bērziņa**, LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

"NOVADA GARŠAS" PASĀKUMU NORISES VIETAS 2020. GADĀ

- **Vidzeme**: 6. jūnijs – Ozoliņu skvērs, Ikšķile;
- **Kurzeme**: 4. jūlijs – Nabas ezers, Padures pagasts, Kuldīgas novads;
- **Zemgale**: 25. jūlijs – atpūtas komplekss "Miķelis", Gailīšu pagasts, Bauskas novads;
- **Latgale**: 8. augusts – z/s "Kotiņi", Šķilbēnu pagasts, Viļakas novads;
- **Rīga**: 2. un 3. oktobris – kultūras un izklaides centrs "Hanzas perons".

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

NODOKĻU LIKMES UN CITA SVARĪGA INFORMĀCIJA PAR NODOKĻIEM 2020. GADĀ

	2020. gads	2019. gads
Minimālā mēneša darba alga, EUR	430	
Minimālā stundas tarifa likme (aprēķina pēc formulas – minimālā mēnešalga/normālā darba laika stundas mēnesī)	skat. atsevišķu tabulu*	
Uzņēmējdarbības riska valsts nodeva, EUR	0,36	
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)		
Maksimālais neapliekamais minimums, EUR mēnesī/gadā	300 / 3600	230 / 2760
Ienākuma apmērs, līdz kādam piemēro maksimālo diferencēto neapliekamo minimumu, EUR mēnesī/gadā	500 / 6000	440 / 5280
Ienākuma apmērs, līdz kuram piemēro diferencēto neapliekamo minimumu, EUR gadā	14 400	13 200
Neapliekamais minimums pensionāram mēnesī/gadā, EUR	300 / 3600	270 / 3240
Atvieglojumi par apgādājamām personām mēnesī/gadā, EUR	250 / 3000	230 /2760
Atvieglojumi I un II grupas invalīdam mēnesī/gadā, EUR	154 / 1848	
Atvieglojumi III grupas invalīdam mēnesī/gadā, EUR	120 / 1440	
Atvieglojumi politiski represētai personai un nacionālās pretošanās kustības dalībniekam mēnesī/gadā, EUR	154 /1848	
Attaisnotie izdevumi par ārstniecību un izglītību, EUR	600	
Ar IIN neapliekamais ienākums no lauksaimniecības, EUR	3000	
IIN likme algota darba, saimnieciskās darbības ienākumam līdz 20 004 EUR gadā (algai mēnesī līdz 1667 EUR)	20%	
IIN likme algota darba, saimnieciskās darbības ienākumam, kas pārsniedz 20 004 EUR, bet nepārsniedz – 62 800 EUR gadā (algai mēnesī, kas pārsniedz 1667 EUR; kā arī – neatkarīgi no summas – ja nav algas nodokļa grāmatiņa)	23%	

▶ 5. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

4. lpp.

IIN likme algota darba, saimnieciskās darbības ienākumam, kas pārsniedz 55 000 EUR	31,4%
IIN likme ienākumam no kapitāla un no kapitāla pieauguma	20%
IIN likme ienākumam no īpašuma izīrēšanas, ja nav reģistrēta saimnieciskā darbība (likuma "Par IIN" 11.p. 12.d.)	10%
IIN likme ienākumiem no augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, ja meža apsaimniekošana nav saimnieciskās darbības veids	10%
Laika posms, kurā drīkst maksāt sezonas laukstrādnieka nodokli	1. aprīlis – 30. novembris
Sezonas laukstrādnieku nodoklis, % no ienākuma	15% **
Maksimālais dienu skaits sezonas laukstrādnieka nodarbināšanai, dienas	65
Maksimālais ienākums sezonas laukstrādniekam, EUR	3000
Mikrouzņēmumu nodoklis (MUN)	
MUN likme, ja apgrozījums līdz 40 000 EUR	15%
MUN likme, ja apgrozījums virs 40 000 EUR	20%
Maksimālais apgrozījums, EUR	40 000
MU darbinieka mēneša ienākums, EUR	720
Papildlikme, ja darbinieku skaits pārsniedz piecus	2% ***
Papildlikme, ja darbinieka ienākums pārsniedz 720 EUR	20% ****
Uzņēmumu ienākuma nodoklis (UIN)	
UIN likme (likmi piemēro nodokļa bāzei, kas aprēķināta, nodokļa objektu dalot ar 0,8)	20%
Kritērijs auto vērtībai, lai tas tiktu atzīts par reprezentatīvu, EUR	50 000
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	
PVN standartlikme	21%
PVN samazinātā likme	5% un 12%
Apliekamo darījumu summa, no kuras obligāti jāreģistrējas par PVN maksātāju, EUR	40 000
Neatskaitāmais priekšnodoklis par izdevumiem, kas saistīti ar vieglo automobili	50%
Valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu (VSAOI) likmes	
Darba devēja likme	24,09%
Darba ņēmēja likme	11,00%
Darba ņēmējs – pensionārs, darba devēja likme	21,31%
Darba ņēmējs – pensionārs, darba ņēmēja likme	9,56%
Izdienas pensionārs vai valsts speciālās pensijas saņēmējs – darba devēja likme	22,52%
Izdienas pensionārs vai valsts speciālās pensijas saņēmējs – darba ņēmēja likme	10,12%
VSAOI likme valdes locekļu domājamajam ienākumam	27,73%
VSAOI likme valdes locekļu – pensionāru – domājamajam ienākumam	25,50%
Pašnodarbinātais	32,15%
Pašnodarbinātais – pensionārs	30,34%
VSAOI pensiju apdrošināšanai pašnodarbinātajam un no autoratlīdzības	5,00%
Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa (UVTN) likmes	
UVTN mēnesī auto ar motora tilpumu līdz 2000 cm^3	29 EUR
UVTN mēnesī auto ar motora tilpumu no 2001 cm^3 līdz 2500 cm^3; auto, kas pirmo reizi LR reģistrēts līdz 01.01.2005.	46 EUR
UVTN mēnesī auto ar motora tilpumu virs 2500 cm^3	62 EUR

** ne mazāk kā 70 centi dienā katram laukstrādniekam; *** par katru darbinieku virs pieciem, **** piemēro ienākuma pārsniegumam

Mēnesis	MINIMĀLĀ STUNDAS TARIFA LIKME 2020. G., EUR			
	5 d. dienu nedēļa/40 st. nedēļā	6 d. dienu nedēļa/40 st. nedēļā	Pusaudži, darbinieki, kuri pakļauti īpašam riskam – 5 d. dienu nedēļa/35 st. nedēļā	Pusaudži, darbinieki, kuri pakļauti īpašam riskam – 6 d. dienu nedēļa/35 st. nedēļā
Janvāris	2,3370	2,3757	2,6708	2,7215
Februāris	2,6875	2,6061	3,0714	2,9655
Marts	2,4432	2,4713	2,7922	2,8289
Aprīlis	2,4432	2,4713	2,7922	2,8289
Maijs	2,5595	2,5000	2,9252	2,8477
Jūnijs	2,4432	2,4713	2,7922	2,8289
Jūlijs	2,3370	2,3757	2,6708	2,7215
Augusts	2,5595	2,5000	2,9252	2,8477
Septembris	2,4432	2,4713	2,7922	2,8289
Oktobris	2,4432	2,4022	2,7922	2,7389
Novembris	2,5595	2,5748	2,9252	2,9452
Decembris	2,3370	2,3757	2,6708	2,7215

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

KOOPERĀCIJA

KOOPERATĪVA UN KLASISKĀ UZŅĒMUMA ATŠĶIRĪBAS

Kooperatīvs ir uzņēmums. Protams, tiek runāts par atvērtu līdzdalību kooperatīvā, bet tas nenozīmē, ka kooperatīvam ir jānodarbojas ar nevalstisko organizāciju funkcijām un savās biedru rindās jāuzņem jebkurš gribētājs.

Tomēr ir būtiskas atšķirības, ar ko kooperatīvs atšķiras no klasiska uzņēmuma. Pamatatšķirības ir:

• Kooperatīvs kā uzņēmums pieder visiem tā biedriem (un biedru skaits kooperatīvos var būt vairāki simti un pat tūkstoši);

• Kooperatīva biedru padomē bieži vien nav specifiski izglītotu augsta līmeņa speciālistu lielu uzņēmumu vadīšanā, kā arī padomes locekļi bieži vien nesaņem atalgojumu par darbu kooperatīvā, turpretī uzņēmumos padomes locekļi saņem augstu atalgojumu;

• Ja uzņēmuma pamatmērķis ir ekonomiskais – gūt peļņu, tad kooperatīvam ir jāsabalansē šis ekonomiskais peļņas gūšanas mērķis ar sociālo mērķi. Bet – šis sociālais mērķis ir vērsts uz biedru vajadzībām un interesēm (biedru izglītošana, saliedēšanas pasākumi u. tml.).

Skaidrības labad vienosimies par rakstā lietotajiem terminiem:

Kooperatīva biedru padome – vienalga, kā tā tiek definēta kooperatīvu statūtos – padome vai valde, šeit saprotam – institūcija, kuru veido biedru ievēlēti pārstāvji no biedru vidus.

Kooperatīva vadība – vienalga, kā tas tiek definēts kooperatīvu statūtos – vadība ir padomes algots kooperatīva vadītājs/menedžeris/CEO.

Kā iepriekš minēju, kooperatīvam ir divi mērķi – ekonomiskais un sociālais. Par ekonomisko mērķu sasniegšanu tiešā veidā ir atbildīga vadība, bet sociālie mērķi ir padomes atbildība. Plānojot kooperatīva attīstību, būtiski ir ievērot šos sociālos mērķus, bet vēl svarīgāk – abiem mērķiem ir jāpakļaujas definētajām vērtībām un misijai.

Bieži vien šķiet, ka kooperatīva biedri ir aizmirsuši, ka viņi ir īstie un vienīgie kooperatīva īpašnieki. Tomēr jāatceras arī, ka katram biedram nav tiesības norādīt vai dot uzdevumus kooperatīva vadītājam vai darbiniekiem, kā kaut kas ir jādara. Biedri savas īpašnieka tiesības īsteno ar padomes starpniecību. Šo tēmu detalizētāk apskatīsim turpmākajos rakstos.

	Klasiskie uzņēmumi	Kooperatīvi
Uzņēmuma vērtības	Var nebūt (to nosaka vadība).	Obligātas.
Uzņēmuma mērķis	Peļņa. Lai sasniegtu peļņu, var atkāpties no misijas.	Maksimāli palielināt pakalpojumus un ieguvumus biedriem. Biedri fokusējas uz misiju.
Pārvaldība/ īpašumtiesības	Akciju turētāji/ investori. Balso pēc akciju daļu skaita.	Visi biedri/ kooperatīva pakalpojumu izmantotāji. Viens biedrs – viena balss.
Peļņa	Tiek dalīta pēc ieguldītā kapitāla apmēra.	Tiek dalīta pēc izmaksu segšanas proporcionāli izmantoto pakalpojumu apmēram.
Finansējums	Investoru kapitāls.	Pašu kapitāls.

Linda Uzkalne, LLKA izpilddirektore: "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija (LLKA) ir dibināta 2002. gadā. LLKA ir biedrība, kas apvieno lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, kuras darbojas saskaņā ar Kooperatīvo sabiedrību likumu. Pašreiz biedrībā apvienojušās 50 kooperatīvās sabiedrības, kuras pārstāv dažādas nozares – piena, graudu, aitkopības, putnkopības, augļu un dārzeņu nozares, tāpat arī meža īpašnieku un mājražotāju kooperatīvus. LLKA ikdienas aktivitātes ir saistītas ar biedru interešu pārstāvēšanu valsts institūcijās, lauksaimnieku un meža īpašnieku konsultēšanu par kooperācijas jautājumiem, dažādu informatīvu un izglītojošu pasākumu organizēšanu."

Tātad atkarībā no tā, cik aktīvi biedri izmantojuši kooperatīva pakalpojumus, tas gūst peļņu vai arī – biedriem, neizmantojot kooperatīva pakalpojumus, būs jāsedz tā zaudējumi. Ja esi kooperatīva biedrs – aktīvi izmanto kooperatīva sniegtos pakalpojumus un ierosini jaunus!

Pasaulē tiek meklētas iespējas, kā, saglabājot kooperācijas principus, piesaistīt arī investoru kapitālu, tomēr Latvijā joprojām lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvus veido 100% pašu kapitāls (tas arī nodrošina kooperatīvu neatkarību savu lēmumu pieņemšanā).

Kā redzam, kooperatīvs ir sarežģīts uzņēmējdarbības veids, tomēr pasaules kooperatīvu pieredze simts un vairāk gadu garumā liek domāt, ka tas ir ļoti veiksmīgs uzņēmējdarbības veids. Arī tas, kas pirmajā brīdī šķiet vājums, patiesībā ir kooperatīva spēks! Bet par to turpmākajos rakstos.

Latvijā šobrīd darbojas 49 atbilstīgas lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības. Kooperācija izteiktāka ir lauksaimniecības pamatnozarēs – piens (24 kooperatīvi) un graudi (15 kooperatīvi). Ir arī kooperatīvi augļu un dārzeņu, aitkopības sektoros un tehnikas pakalpojumos, kopš 2014. gada savu vietu kooperatīvu ekonomiskajos rādītājos spēcīgi pozicionē arī mežsaimniecības kooperatīvi.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvu atbilstības izvērtēšana tiek veikta kopš 2009. gada. Tā ir ikgadēja kooperatīvu gan ekonomisko, gan sociālo rādītāju vērtēšana atbilstoši kooperācijas principiem. Šo procesu LR Zemkopības ministrija ir deleģējusi Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijai (LLKA), kura izveido augsta līmeņa komisiju un veic kooperatīvu atbilstības izvērtēšanu saskaņā ar 2019. gada 16. jūlija MK noteikumiem Nr. 357 "Kooperatīvo sabiedrību atbilstības noteikumi". Atbilstības statuss dod pārliecību arī pašiem kooperatīva biedriem, ka kooperatīvs darbojas biedru interesēs. Tomēr nenoliedzu, ka ir nelieli kooperatīvi, kas darbojas pēc kooperācijas principiem, bet tie neveic atbilstības izvērtēšanas procesu.

Liene FELDMANE,
Valsts Lauku tīkla Sekretariāta lauku attīstības eksperte
e-pasts: liene.feldmane@llkc.lv
tālr. 63050220

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv
WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LAUKSAIMNIECĪBA

KĀDAS DEGVIELAS TVERTNES JĀDEKLARĒ VID?

Pagājušā gada 17. decembrī Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk - VID) mājaslapā publicēta tā brīža aktualitāte "Par degvielas tvertņu reģistrāciju". Tur teikts, ka degvielas uzglabāšanas tvertņu reģistrācija Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) tiek uzsākta 2019. gada 19. decembrī. Dažu kooperatīvu biedri savos tālruņos reizi pa reizei saņēmuši līdzīgas ziņas. Kā mēs uz tām reaģējam? Cik no mums par to vispār zina? Kā nu kurš. Tad nu iepazīsimies ar lietas būtību.

Saistītā likumdošana

Jau 2005. gada 30. augusta LR MK noteikumu Nr. 662 "Akcīzes preču aprites kārtība" 2018. gada 4. decembra grozījumos (punkts 62.[4]) bija paredzēts, ka degvielas lietotājs (juridiska vai fiziska persona, kas ir reģistrēta komercreģistrā kā komersants vai nodokļu maksātāju reģistrā kā saimnieciskās darbības veicējs), kurš izmanto degvielu, izņemot gāzi, savām vajadzībām, deklarē VID degvielas **uzglabāšanas tvertnes** ar tilpumu, sākot no 1 m^3. Un šis viss stājas spēkā ar šī gada 1. janvāri.

Tātad jādeklarē visas tvertnes, kuru tilpums ir vismaz 1 m^3, ieteicams arī IBC tvertnes (tautā sauktas par kubiem). Un tas viss, neskatoties uz to, ka 2012. gada 12. jūnija LR MK noteikumu Nr. 409 "Noteikumi par vides aizsardzības prasībām degvielas uzpildes stacijām, naftas bāzēm un pārvietojamām cisternām" izpratnē IBC nav uzskatāma par rezervuāru (stacionāra virszemes, pazemes vai uz peldoša līdzekļa izvietota degvielas glabātava degvielas uzpildes stacijā vai naftas bāzē). Un te der atcerēties, ka to pašu noteikumu izpratnē, faktiski mums katram mājās ir degvielas uzpildes stacija – jebkurš objekts, kurā degvielu pārsūknē no stacionāriem glabāšanas rezervuāriem uz transportlīdzekļu degvielas tvertnēm.

Tas vēl nav viss. Ja mūsu rīcībā ir degvielas glabāšanas rezervuāri, kuru tilpums pārsniedz 10 m^3, tad tā ir vēl komplicētāka situācija, jo mums likuma izpratnē ir darīšana ar bīstamajām iekārtām. To visu savukārt regulē citi – 2000. gada 7. novembra LR MK noteikumi Nr. 384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām", kuru 2.5.2.2. punktā teikts, ka bīstamās iekārtas ir stacionāri rezervuāri bīstamo vielu uzglabāšanai ar tilpumu vairāk nekā 10 m^3, kuros ir iespējams uzglabāt dīzeļdegvielu, šķidro kurināmo un vielas, kuras saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ugunsdrošību ir degoši šķidrumi.

Kas tad īsti ir mūsu rīcībā?

Vismaz trīs normatīvie akti, kas runā par degvielas uzglabāšanu. Tikai jautājums – kur mēs to uzglabājam? Šajos trīs noteikumos figurē pat trīs nosaukumi – tvertnes, glabātavas un rezervuāri... Paliksim pie tvertnēm, jo šis nosaukums šķiet visatbilstošākais, un arī VID paziņojumā ir minēts tieši tas. Tātad mums ir degvielas tvertnes, kuras jādeklarē EDSā. Tik tālu par nosaukumiem skaidrs.

Kādas ir prasības degvielas tvertnēm?

VID paziņojumā teikts, ka jādeklarē normatīvo aktu prasībām atbilstošās stacionārās tvertnes, kas faktiski ir mūsu rīcībā esošās nelielās degvielas uzpildes stacijas sastāvdaļas. Šie normatīvie akti, par ko runājam, ir iepriekš aprakstītie LR MK noteikumi Nr. 409, kas nosaka degvielas uzpildes staciju, naftas bāzu un pārvietojamo cisternu ekspluatācijai noteiktās vides aizsardzības prasības. Noteikumi gan ir visai komplicēti, lai šeit izklāstītu visu tajos minēto, tāpēc norādīsim vien saiti, kur tos meklēt https://likumi.lv/ta/id/249805

Kā notiek deklarēšana?

Iesniegums jāiesniedz EDS sadaļā "Reģistri" par katru tvertni atsevišķi (detalizētāka instrukcija atrodama https://www.vid.gov.lv/lv/par-degvielas-tvertnu-registraciju#_ftnref1) un tajā jānorāda šāda informācija:

1. tvertnes atrašanās vietas adrese (nepieciešamības gadījumā būs iespēja norādīt arī papildu informāciju par tvertnes atrašanās vietu);
2. tvertnes numurs (nav obligāti);
3. tvertnes nominālais tilpums;
4. datums, no kura tvertne tiks izmantota (reģistra aizpildīšanas datums vai datums nākotnē, piemēram, ja notiek tvertnes lietotāju maiņa).

Gadījumā, ja vienu tvertni izmanto vairāki lietotāji kopā, tad informācija par tvertni ir jādeklarē katram lietotājam, sadaļā "Papildu informācija par tvertnes atrašanās vietu", norādot, ka tvertni kopīgi lieto vairāki lietotāji.

Ko darīt, ja vēl kas nav skaidrs?

Ar laipnu VID Akcīzes preču aprites daļas Licenču nodaļas galvenās nodokļu inspektores Daigas Bērzupes atļauju jautājumu vai neskaidrību gadījumā aicinām kontaktēties ar viņu pa tālruni 67120104.

Secinājumi

1. Deklarējam https://eds.vid.gov.lv/login/ visas degvielas uzglabāšanas tvertnes, kuru tilpums ir vismaz 1 m^3.
2. Tvertnes, kuru tilpums pārsniedz 10 m^3 papildus arī reģistrējam kā bīstamās iekārtas, atbilstoši 2009. gada 17. novembra LR MK noteikumiem Nr. 1320 "Noteikumi par bīstamo iekārtu reģistrāciju" https://likumi.lv/ta/id/200936-noteikumi-par-bistamo-iekartu-registraciju.
3. Deklarējam arī IBC tvertnes (kubus), ja vien tās nav stacionāri uzmontētas kādam transporta līdzeklim. Kāpēc? Ja tvertne pārbaudes laikā būs uz zemes, un tajā būs kaut nedaudz degvielas, sekos aizrādījums/rekomendācija to reģistrēt.

Raksta tapšanā izmantoti materiāli no sekojošām interneta vietnēm:

www.vid.gov.lv un www.likumi.lv LL

Jānis KAŽOTNIEKS,
LLKC Inženiertehniskās nodaļas vadītājs,
Mehanizācijas un vides eksperts
e-pasts: janis.kazotnieks@llkc.lv
tālr. 63050220

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

DĀRZKOPĪBA

MIERA PERIODS AUGĻU DĀRZĀ

Ziema ir nosacīti klusākais periods augļu dārzā. Tāds gan tas šķiet tikai pirmajā acumirklī. Pieredzējuši dārzkopji zina, ka vienmēr ir jārūpējas par dārzu.

Žogs jāpārbauda un jālabo, ja kādi meža zvēri sabojājuši. Jāseko līdzi sniega radītajām problēmām un jāskatās, vai tas nesasnieg par daudz uz zariem, vai nesaputina gar žogu tā, ka zaķi un citi meža iemītnieki pēkšņi var iekļūt dārzā bez pūlēm un mieloties ar jaunajiem dzinumiem un jauno kociņu mizu.

Foto: Māris Narvils

Augļu dārzs miera periodā

Jāsamierinās ar laika prognozi

Droši, ka ne vienam vien dārzkopim pārdomas rada šī ziema, kas, lai arī kalendārā ir sākusies, tomēr savu raksturu vēl nerāda. Sen nav pieredzēti tie laiki, kad decembrī bijis gan sniegs, gan sals. Pēdējā desmitgadē labākais, kas ir pieredzēts, kad decembrī īslaicīgi uznāk vai nu kailsals, vai sniegs, vēl retāk abi kopā. Jau šobrīd ir skaidrs, ka 2019. gads no mums atvadījās kā siltākais gads Latvijas meteoroloģisko novērojumu vēsturē.

Tendences rāda, ka aukstā laika perioda iestāšanās notiek ar nobīdi, un tikai janvārī parasti atnāk pastāvīgs sals ar sniegu.

Visi augļu koki un ogulāji ziemas nelabvēlīgos laika apstākļus pārdzīvo, ieslīgstot dziļajā miera periodā. Par tādu pieņemts saukt to laika posmu, kopš rudenī nobirst lapas un pavasarī tās atkal saplaukst. To principā nosaka katras konkrētās sugas gēni. Piespiedu miera periods iestājas tad, kad to nosaka nelabvēlīgi meteoroloģiskie apstākļi. Ziemas periodā tas parasti ir sals un sniegs. Interesanti, ka šie periodi nav savstarpēji norobežoti. Vēl visu situāciju neskaidrāku vai grūtāk prognozējamu padara fakts, ka augļu koku un ogulāju daļas šos periodus pārdzīvo atšķirīgi. Tāpēc arī meteoroloģisko apstākļu ietekme ziemas un pavasara periodā var atšķirties.

Mēs gaidām, ka janvāris atnāks ar salu un sniegu, tā kliedējot bažas par to, ka ziemošanas periods varētu sagādāt dažādas problēmas. Pagaidām gan reālās prognozes rāda ko citu, ka gaisa temperatūra varētu būt tikai nedaudz zem nulles, lietus mīsies ar sniegu, un dienas laikā gaisa temperatūra būs virs nulles. Tādi laika apstākļi rada bažas, ka augļu koki varētu iziet no dziļā miera perioda, bet piespiedu miera periods neiestātos, jo būtu silts. Protams, šos apstākļus mēs nevaram ietekmēt. Pavisam bēdīgi var notikt, ja vēlāk sals uznāk un rada salīdzinoši spēcīgus bojājumus.

Dziļā miera periods augiem

Paskatīsimies, ko īsti dziļā miera periods nozīmē augiem. Tas ir posms, kad augļu koki noteiktu dienu vai mēnešu skaitu atradušies gaisa temperatūras apstākļos no +2 līdz +10 °C. Latvijā lielākajai daļa ābeļu šķirņu tas ir salīdzinoši garš periods – 135–185 dienas. Tātad no četrarpus līdz vairāk nekā sešiem mēnešiem. Piejūras klimata zonas augiem ir ilgs dziļā miera periods. Tas vajadzīgs, lai sekmīgi pārdzīvotu garo nelabvēlīgo apstākļu periodu – salu, sniegu, atkušņus, kailsalu utt. Toties kauleņiem – plūmēm, saldiem un skābiem ķiršiem, aprikozēm, persikiem, nektarīniem – raksturīgs īss dziļā miera periods 60–90 dienas. Tie ir tikai 2–3 mēneši. Tas nozīmē, ka nelabvēlīgu apstākļu sakritības dēļ, ja neiestāsies ziemai raksturīgie laika apstākļi, janvārī jau daļai kauleņu dziļais miera periods var arī beigties. Rezultātā var sākties reāla koku pamošanās. Īsi dziļā miera periodi 30–60 dienas vai 1–2 mēneši ir raksturīgi kontinentālā klimata apstākļos, kur ir garas un bargas ziemas, īss rudens un pavasaris, kā arī īsa un karsta vasara.

▶ 9. lpp.

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

8. lpp.

Šādos apstākļos augušiem augiem raksturīga lieliska salcietība, bet mūsu apstākļos – zema ziemcietība. Tāpēc ir jāuzmanās ar visiem augļukokiem, kuriem vecāki un līdz ar to gēni nāk no tādām klimatiskajām zonām. Pie mums visbiežāk nelabvēlīgos meteoroloģiskajos apstākļos tiek bojāti tieši kauleņkoki un daudz retāk sēkleņi – ābeles un bumbieres.

Sakņu sistēma "neaizmieg"

Tagad laiks iepazīties, kā dziļā miera periodu pārdzīvo atsevišķas augu daļas. Sakņu sistēmai miera perioda nav vispār, un līdz ar to kļūst pavisam skaidrs, kādēļ mulča apdobes zonā ir ļoti būtisks faktors sekmīgai augļu koku un ogulāju ziemošanai. Pavisam īss miera periods ir sakņu kaklam. Te gan jāteic, ka labākais, ko mēs varam darīt, ir tieši sakņu kaklu neievīstīt mulčā vai notīt ar kādiem segumiem. Atstāt brīvu un pie vajadzības nomīdīt sniegu, ir labākais, ko var darīt. Brīvi cirkulējošs gaiss tam apkārt būs labākais variants. Nākamais, kam jau nedaudz garāks miera periods, ir stumbrs. Ja augļukoka stumbrs cietīs spēcīgā salā, pastāv ļoti liela varbūtība, ka bojā aizies viss koks. Kā stumbru var pasargāt? Vienkāršākais veids ir kaļķošana. Papildus, jo sevišķi jauniem augļukokiem, var izmantot skuju koku zarus, kartonu, niedru segas, agrotīklu. Vēl daudz kas būs atkarīgs no dārza atrašanās vietas un valdošajiem vējiem. Tas nozīmē, ka katram dārzam ir jābūt vējlauzēja līnijām, kas samazina auksto vēju ietekmi. Tātad, ja izdodas pasargāt koku saknes un stumbru, tas praktiski nozīmē, ka augļukoks izdzīvos vienmēr. Secīgi tālāk miera periods pagarinās skeletzariem, augļu zariņiem, un visgarākais tas ir jaunajiem viengadīgajiem veģetatīvajiem zariem. Te ir atbilde tam, ka praktiski augļukokiem neapsalst jaunie dzinumi, ja vien pārlieku nav grēkots ar slāpekļa mēslojumu un mitrumu, tāpēc augustā ir vajadzīga šo pārlieku garo dzinumu īsināšana. Toties ziedpumpuri izsalst daudz biežāk, jo, ja dziļā miera perioda beigās uznāk atkusnis un pēc tam atkal sals, visbiežāk ziedpumpuri izsals. Potenciāli tas nozīmē, ka, ja atkušņa atnākšana sakrīt ar kādas augļukoku daļas dziļā miera perioda beigām, pēc atkušņa sekojošais sals var radīt, piemēram, stumbra bojājumus, ja mēs par to iepriekš neesam pienācīgi parūpējušies.

Piespiedu miera periods

Ar piespiedu miera periodu ir vienkāršāk, tas iestājas automātiski pēc dziļā miera perioda, ja ir auksts un salst. Tieši šis aspekts ir tas, kas bieži situāciju glābj. No tāda viedokļa skatoties, ja ziema iestājas tikai pēc Jaunā gada, tas nav nekas slikts. Vienīgais – cik krasa ir pāreja no nosacīti "siltā" perioda uz "aukstu". Liela gaisa temperatūru maiņa, vairāk par 10 °C, arī var radīt problēmas.

Tieši visu šo faktoru mijiedarbība ietekmēs augļukoku un ogulāju faktisko ziemcietību.

Svarīga šķirnes izcelsme

Pirmais un ļoti būtiskais ir jau iepriekš minētais – attiecīgās šķirnes izcelsme. Piemēram, ābeļu šķirnes, kas radītas Latvijā, Baltkrievijā, Igaunijā, daļā Lietuvas, spēj izturēt gan lielu salu -25 līdz -35 °C, gan atkušņainās ziemas. Savukārt Rietumeiropas šķirnes uz atkušņiem ziemā īpaši nereaģē, bet sals gan ātri rada bojājumus. Jāpiebilst, ka ļoti liela loma ir potcelmiem, kas konkrētā situācijā var gan šķirnes ziemcietību palielināt, gan pazeminināt. Lielākā daļa Rietumeiropas potcelmu nav Latvijas apstākļiem piemēroti. Ja kāds tik ļoti vēlas audzēt kādu Rietumeiropas šķirni, tad var potēt vainagā. Tikai Latvijas apstākļiem būs piemērotas agrās un vidēji agrās šķirnes. Vēlās vienkārši pie mums nepaspēs nogatavoties. Vēl ir zināms, ka Latvijā ir dārzi, kuros pagaidām sekmīgi audzē vairākas ābeļu Rietumeiropas šķirnes, taču nav zināms, kas notiks, ja uznāks kaut vai tāda ziema kā 1995./1996. gadā. Risks ir ļoti liels. Var palaimēties, ka dārza dzīvescikls 20 gadu garumā uz klona punduru potcelmiem trāpa starp bargām ziemām, bet tikpat labi var notikt otrādi.

Ziemcietību ietekmē augu vecums

Ziemcietību ietekmē arī augļukoku vecums. Jauniem kokiem tā ir zema, tādēļ svarīgi, lai tuvākajos gados pēc augļudārza iestādīšanas nesekotu bargas ziemas. Ziemcietība, skatoties augļukoka mūža garumā, ir sekojoša. Jauniem augļukokiem tā ir zema, tad pakāpeniski pieaug, sasniedzot briedumu 10–15 gados, ir maksimālā, un tad pakāpeniski sāk samazināties. Jaunajos augļu dārzos sliktākais variants ir tad, ja spēcīgi stādaudzētavā auguši stādi nonāk sliktos kopšanas apstākļos. Tiem ātri iestājas dziļā miera periods, kad, beidzoties pavasara pusē, var rasties lieli bojājumi. Augļukokiem kopējā ziemcietība brieduma vecumā ir atkarīga no balansa starp ražas lielumu, jauno dzinumu pieaugumu un lapu virsmu. Tādēļ pārbagātas ražas būtu stingri jānormē, jo īpaši tas ir būtiski plūmēm, saldiem ķiršiem, persikiem. Augļukokiem visus resursus atdodot ražas veidošanai, vairs to nepietiks ziemcietības nodrošināšanai. Savukārt vecākiem kokiem ziemcietību sekmīgi var uzturēt ar atjaunojošu griešanu.

Foto: Māris Narvils

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

AUGKOPĪBA

LAUKAUGIEM KAITĪGO ORGANISMU IEROBEŽOŠANA DAŽĀDOS LATVIJAS REĢIONOS

Katram saimniekam, strādājot integrētajā audzēšanā, viens no darbības stūrakmeņiem ir situācijas analīze katrā laukā, lai varētu pieņemt pareizu lēmumu augu aizsardzības pasākuma veikšanai. Viens no svarīgākajiem elementiem ir kaitīgo organismu diagnostika lauka apstākļos un augu attīstības stadijas noteikšana.

Tāpēc LLKC 2018./2019. gada sezonā divās zemnieku saimniecībās (Kuldīgas nov. Padures pag. SIA "Upeskalni AB" un Valkas nov. Ērģemes pag. z/s "Lejasciņi") ierīkoja demonstrējumus, lai praktiski nodemonstrētu laukaugiem kaitīgo organismu ierobežošanas iespējas, ievērojot kaitīgo organismu izplatību, un uzskatāmi parādītu pielietotās augu aizsardzības metodes ekonomisko efektivitāti.

Demonstrējuma varianti:

1. Integrētā kaitīgo organismu ierobežošana, kas balstīta uz kaitīgo organismu monitoringa datiem un prognozēm par to attīstības dinamiku.

2. Saimniecībā izmantotā kaitīgo organismu ierobežošana, balstoties uz saimnieka personīgo pieredzi.

Monitoringa rezultāti (uzsākts 20. maijā)

Datums	Auga attīstības stadija (AS)	Novērojums
20.05.	11	spradži 4%, vidēji 2 īpatņi uz m²
28.05.	12	spradži 2%
03.06.	14	sējumā lido cekulkodes
11.06.	30	cekulkodes kāpurs, izplatība – 6%
17.06.	50	spīdulis12% (uz viena auga 1–3), lido cekulkodes
02.07.	61	kāpostu cekulkode 2%, krustziežu spīdulis 6%
11.07.	69	kāpostu cekulkode 4%, krustziežu sausplankumainība 2%, krustziežu spīdulis 13%
17.07.	71	kāpostu cekulkode 4%, krustziežu sausplankumainība 3%, krustziežu spīdulis 10%, vidēji pieci krustziežu īpatņi uz viena auga
25.07.	73	krustziežu sausplankumainība 4%, krustziežu pāksteņu pangodiņš (kāpurs) 8%
04.08.	75	krustziežu sausplankumainība 6%, krustziežu pāksteņu pangodiņš (kāpurs)10%
12.08.	79	krustziežu sausplankumainība 14%, krustziežu miltrasa 1%, baltā puve 2%
27.08.	83	krustziežu sausplankumainība 18%, krustziežu miltrasa 2%, baltā puve 6%

3. Kontrole, nelietojot augu aizsardzības līdzekļus slimību un kaitēkļu ierobežošanai.

Z/s "Lejasciņi" 2018. gada 9. augustā iesēja ziemas rapsi DK Secure ar izsējas normu 2,15 kg/ha. Visiem variantiem 2018. gada rudenī dots pamatmēslojums YARA Mila NPK 9-12-25 ar devu 250 kg/ha un veikts smidzinājums nezāļu apkarošanai ar Metazamix 0,8 l/ha maisījumā ar Belkar 0,25 l/ha, kā arī augšanas regulators Caryx 1 l/ha. Pavasarī dots virsmēslojums Yara Bela Extran (N 33,5) 264 kg/ha un amonija sulfāts (N 21) – 200 kg/ha. Regulāras lauka apskates (vienu reizi nedēļā) tika uzsāktas 2018. gada 20. augustā un ilga līdz 2019. gada 26. jūlijam, kopā lauku apskatot 20 reizes. Rudenī netika novēroti būtiski kaitīgie organismi. Pavasarī, veicot novērojumus jeb monitoringu jau aprīlī, tika novērota krustziežu spīduļu invāzija, kas pārsniedza kaitīguma slieksni un bija jāveic spīduļa ierobežošana.

▶ 11. lpp.

AUGU MAIŅAS NOZĪME BIOLOĢISKAJĀ LAUKSAIMNIECĪBĀ

Latvijā pēdējos gados paplašinājušās bioloģisko graudaugu platības. Bioloģiskajā graudkopībā ļoti būtiska nozīme ir pareizai augu maiņai, kas ierobežo kaitēkļu, slimību un nezāļu izplatību un kalpo augsnes auglības uzturēšanai un palielināšanai.

LAP 2014.–2020. apakšpasākuma "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem" ietvaros 2018. gadā LLKC sadarbībā ar Madonas novada Liezēres pagasta zemnieku saimniecību "Vidus Stukules" uzsāka demonstrējumu ar mērķi praktiski parādīt augu maiņas ietekmi uz slimību un kaitēkļu attīstību graudaugu sējumos.

Saimniecībā "Vidus Stukules" 2018. gada septembrī demonstrējuma laukā trīs variantos: pēc zirņiem, pēc āboliņa un pēc vasaras kviešiem (bezmaiņas variants) tika iesēti ziemas kvieši 'Edvīns'. 2019. gadā vienā laukā aprīļa vidū iesēti zirņi 'SW Clara', vēl vienā laukā jūnija sākumā iesēti griķi 'Aiva'. Rudenī ziemas kvieši sadīga vidēji 380–400 augi/m², starp variantiem būtisku atšķirību skaita ziņā nebija. Ziemā Liezēres pusē sniega sega izveidojās uz nesasalušas augsnes, kas veicināja sniega pelējuma attīstību. Pavasarī pēc sniega nokušanas variantā pēc zirņiem uz 1 m² bija saglabājušies vidēji 215 augi, bezmaiņas variantā dzīvi palikuši vidēji 190 augi/m².

▶ 11. lpp.

Bruto segums demonstrējuma kultūraugiem

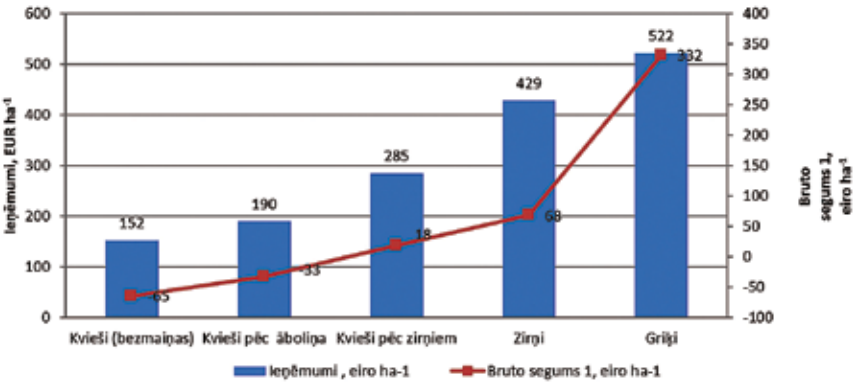

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 10. lpp.

Tāpēc 1. un 2. variantiem, pamatojoties uz novērojumiem, tika smidzināts Fastac 50 ar devu 0,3 l/ha maisījumā ar Yara Vita Bortrac – 1,5 l/ha un Yara Vita Brasitrel – 1,5 l/ha (27.04.). Turpinot novērojumus, atkal krustziežu spīdulis sasniedza tādu izplatību, ka bija jāpieņem lēmums to ierobežot. Saimnieka (2. variants) un integrētās sistēmas lauks (1. variants) tika apstrādāti vienlaikus. Jau 8. maijā tika smidzināts sistēmas iedarbības insekticīds Proteus OD – 0,7 l/ha maisījumā ar fungicīdu Orius 250 EW – 0,5 l/ha un Yara Vita Bortrac – 1 l/ha un Yara Vita Brasitrel Pro – 1,0 l/ha. Citi būtiski kaitīgie organismi netika novēroti. Raža novākta 5. augustā. Integrētajā (1.) variantā un saimnieka variantā (2.) raža bija vienāda – 3,35 t/ha ar eļļas saturu 45,7%, bet kontroles variantā attiecīgi 2,87 t/ha ar eļļas saturu 43,5%. Aprēķinot bruto segumu 1 (ieņēmumi–izejvielu izmaksas) pa variantiem: kontroles (3.) variants – 692,44 eiro/ha; integrētās augu audzēšanas (1.) un saimnieka (2.) variantā – 881,75 eiro/ha. Bruto segums lielāks bija 1. un 2. variantā, attiecīgi par 189,31 eiro/ha nekā kontroles (1.) variantā. Varam secināt, ka ziemas rapsim būtiskākais kaitīgais organisms 2019. gadā demonstrējumā bija krustziežu spīdulis, un tā ierobežošana bija ekonomiski izdevīga.

SIA "Upeskalni AB" 2019. gada pavasarī, 29. aprīlī, demonstrējumā iesēja vasaras rapša šķirni Cebra ar izsējas normu 2,65 kg/ha. Demonstrējumā tika ierīkoti divi varianti (1. integrētā kaitīgo organismu ierobežošana un 2. saimniecībā izmantotā kaitīgo organismu ierobežošana). 14. maijā saimniecībā tika novērota salna – sals (-5 ^{0}C), un vasaras rapsis nosala. To pārsēja ar vasaras rapša šķirni INV 110 CL (BA). Tāpat kā z/s "Lejasciņi", arī te tika veikts kaitīgo organismu monitorings vienu reizi nedēļā.

Saimnieks 2. variantam pieņēma lēmumu lietot savā variantā insekticīdu Decis 0,15 l/ha (20. maijs), integrētajā (1.) variantā insekticīdu nelietoja. 5. jūnijā abiem variantiem tika lietots ārpussakņu mēslošanas līdzeklis ZOOM 1,5 l/ha un augu bors 1 l/ha. Nezāļu ierobežošanai lietots herbicīds Cleravo 1 l/ha, kā papildmēslojums tika lietots amonija nitrāts (N27) ar devu 350 kg/ha. Abiem variantiem 18. jūnijā tika lietots sistēmas iedarbības insekticīds Proteus OD 0,75 l/ha ar ārpussakņu mēslošanas līdzekli ZOOM 1,5 l/ha. Jau 22. jūnijā saimnieka (2.) variantā tika lietots insekticīds Evure 0,2 l/ha, integrētajā varantā insekticīds Evure netika lietots. Tā kā balto puvi ierobežo profilaktiski, tad integrētajā (1.) variantā lietots fungicīds Efilor, deva 1 l/ha, bet saimnieks nolēma balto puvi neierobežot. Raža saimnieka (2.) variantā bija 2,21 t/ha, bet integrētajā (1.) variantā 2,36 t/ha. Aprēķinot bruto segumu 1, saimnieka (2.) variantā bija 567 eiro, integrētajā (1.) variantā 591 eiro. Tātad regulāras lauka apskates un pareiza lēmumu pieņemšana bija ekonomiski izdevīgāka kā ierastā prakse.

Atziņas. Pēc šīs sezonas secinām, ka rapša sējumos monitorings jāveic biežāk kā graudaugu laukos. Aktīvās veģetācijas periodā regulāri pārbaudot konkrēto lauku un veicot kaitīgā organisma izplatības dinamikas un augu attīstības novērojumus, vieglāk pieņemt lēmumu par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu vai nelietošanu. Ievērojot integrētās augu audzēšanas pamatprincipus, iespējams iegūt ekonomiski izdevīgāku ražu. LL

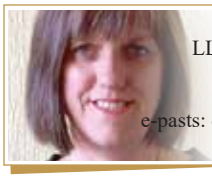
Daiga MELLERE,
LLKC Kuldīgas nodaļas vadītāja, augkopības konsultante
e-pasts: daiga.mellere@llkc.lv
tālr. 63323519

Ilona KRŪMIŅA,
LLKC Valmieras biroja augkopības konsultante
e-pasts: ilona.krumina@llkc.lv
tālr. 64725957

Oskars BALODIS,
LLKC Augkopības nodaļas vadītājs, agronoms konsultants
e-pasts: oskars.balodis@llkc.lv
tālr. 63007557

◀ 10. lpp.

Cerošanas fāzes beigās visos ziemas kviešu variantos ar garpirkstu ecēšām veica sējumu ecēšanu un sarkanā āboliņa piesēju, izsējot 9 kg/ha. Veģetācijas perioda laikā sējumos regulāri vērtēts sējumu fitosanitārais stāvoklis. Maijā kviešu stiebrošanas fāzē sāka attīstīties kviešu lapu dzeltenplankumainība, vārpošanas fāzes beigās bezmaiņas variantā tās izplatība bija virs 80%, attīstības pakāpe 15% no augšējo lapu virsmas, bet pēc zirņiem un āboliņa tās izplatība bija uz pusi mazāka – līdz 40%, attīstības pakāpe arī mazāka 5–10%. Maija pēdējā dekādē daudzviet bija novērojamas lietus gāzes, kas veicināja stiebru pamatnes slimību attīstību. Vārpošanas fāzē parādījās acsveida plankumainības un baltvārpainības tipiskās pazīmes. Bezmaiņas variantā to izplatība bija 2–3 reizes lielāka kā variantos pēc āboliņa un zirņiem. Jūnija vidū uz ziemas kviešiem varēja atrast labību lapgraužu kāpurus un imago, to izplatība bija līdz 10%, pa variantiem neatšķīrās. Turpinoties kviešu nogatavošanās procesam, uz vārpām parādījās kviešu vārpu plēkšņu plankumainības simptomi, bezmaiņas variantā izplatība 10%, pēc zirņiem un āboliņa nedaudz mazāka 8–10%. Pirms novākšanas uz vārpām varēja novērot melno sodrējumu, bezmaiņas variantā tā izplatība uz pusi lielāka. Parādoties zirņu pirmajām īstajām lapām, tās ļoti bojāja zirņu svītrainais smecernieks, sasniedzot izplatību līdz pat 100%, bojājot līdz 2% no lapu virsmas, vēlākās fāzēs kaitīgie organismi uz zirņiem netika konstatēti. Griķos visā augšanas un nogatavošanās periodā kaitīgie organismi netika novēroti. Ziemas kvieši nokulti augusta sākumā. Iegūta lopbarībai atbilstošu graudu raža pēc zirņiem 1,5 t/ha, pēc āboliņa 1 t/ha, bezmaiņas variantā 0,8 t/ha. Zirņi nokulti augusta sākumā, ražība 1,3 t/ha. Ļoti labi auga griķi, tos nokūla septembra beigās, ražība 1,8 t/ha. Novērtējot ekonomisko ieguvumu, 2019. gada sezonā no demonstrējuma laukā audzētajiem kultūraugiem augstāko ekonomisko efektivitāti uzrādīja griķi, iegūts bruto segums 332 eiro/ha. Vērtējot ziemas kviešu audzēšanas ekonomisko efektivitāti, augu maiņa deva ieņēmumu pieaugumu, lielākais ieņēmumu palielinājums 133 eiro/ha variantā, kur ziemas kviešu priekšaugs ir zirņi.

Atziņas. Augu maiņa ir svarīgs instruments ziemas kviešu slimību ierobežošanā, būtiski atšķīrās slimību izplatība starp augu maiņas un bezmaiņas variantiem. Ievērojot augu maiņu, tiek iegūts būtisks ražas pieaugums, līdz ar to ekonomiskā efektivitāte augstāka. LL

Anita BROSOVA,
LLKC Madonas konsultāciju biroja augkopības konsultante
tālr. 22006859
e-pasts: anita.brosova@llkc.lv

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

MEŽSAIMNIECĪBA

MEŽS UN MEŽKOPĪBA MAINĪGAJĀ KLIMATĀ

Čiekurs
INFORMATĪVS IZDEVUMS MEŽA ĪPAŠNIEKIEM

Kā klimata pārmaiņas turpmāk ietekmēs mežkopību, kas jāņem vērā, lai mazinātu riskus, un kādas ir iespējas. Par to pagājušā gada nogalē Latvijas Valsts mežzinātnes institūta (LVMI) "Silava" organizētajā Latvijas mežzinātnes dienā "Mežs un mežkopība mainīgajā klimatā" Jaunkalsnavā sprieda vairāk nekā 160 apmeklētāji.

Foto: MKPC arhīvs

Dižskābardis varētu būt perspektīva koku suga mainīgā klimata apstākļos

Būs jāizvēlas koku sugas

LVMI "Silava" zinātnieks LZA kor. loc. Dr. Āris Jansons uzsvēra, ka klimata pārmaiņas ienesīs korekcijas veģetācijas zonās. "Tagad mūsu veģetācija pārstāv hemiboreālo zonu, – tā ir pārejas zona starp boreālo jeb skuju koku un nemorālo jeb lapu koku zonu. Modelēšana liecina, ka līdz gadsimta beigām Latvijas teritorija atradīsies nemorālajā zonā. Mums būs jāizvēlas koku sugas, ko turpmāk audzēt. Klimata pārmaiņas var nodrošināt arī meža ražības paaugstināšanos, sadarbojoties zinātnei un praksei."

Dižskābardis varētu būt perspektīvs

Meža pētīšanas stacijas Kalsnavas meža objektā dalībnieki iepazinās ar eksperimentālo dižskābaržu stādījumu zem priežu audzes vainagu klāja, kas tagad daļēji ir atsegts.

Āris Jansons: "Dižskābardis sastopams dažādās vietās Latvijā un ir sasniedzis pat 130 gadu vecumu. Līdz šim tas pie mums ir juties labi, 100 gadu vecumā sasniedzot 400–800 kubikmetru krāju. Lai gan mēs esam ārpus dižskābaržu mežu izplatības areāla ziemas negatīvo temperatūru dēļ, tomēr koki ir spējuši izdzīvot. Dižskābardis, līdzīgi kā egle, spēj augt apēnojuma apstākļos, neiedzīvojas sakņu trupē atšķirībā no egles, rezistents pret meža dzīvnieku bojājumiem. Eksperiments parāda, ka arī šajā Latvijas daļā dižskābardis var augt tīri labi. Klimata pārmaiņu kontekstā tā ir vēl viena ēncietīga koku suga, kuru saimnieki varēs izmantot, lai dažādotu savu saimniecisko darbību."

Riski – trupe un vēja bojājumi

Otrajā eksperimentālajā objektā LVMI "Silava" zinātnieki Dr. Āris Jansons, akadēmiķis Tālis Gaitnieks un doktorants Oskars Krišāns stāstīja par vēja un sakņu trupes radītiem bojājumu riskiem kokaudzēm, to novērtēšanu un iespējamu novēršanu.

Tālis Gaitnieks: "Egļu audzes arvien biežāk bojā sakņu trupe, tās rezultātā rodas lieli zaudējumi. Sēne, kas izraisa sakņu trupi, labprāt aug tur, kur ir labvēlīgi apstākļi. Katrs sēnes augļķermenis apdraud nākamā meža veselību. Tā izplatās ar saknēm. Zinātnieki strādā, lai mazinātu sēnes izplatību, ir atklāta otra sēne – lielā pergamentsēne, kas aizsargā kokus no trupes sēnes. Zinātnieki strādā, lai izgatavotu preparātu trupes ierobežošanai. Klimata pārmaiņas ietekmēs arī sēnes, fitopatoloģiskie riski nākotnē palielināsies."

Āris Jansons: "Turpmāk vairāk būs jārēķinās ar vēja bojājumiem, būs jāmēģina atrast veidi, lai saimniekotu efektīvāk. Zinātnieki izstrādājuši empīriskos modeļus koku noturībai uz kūdras augsnēm. Kokiem, kam bijuši stumbra bojājumi, ir notikusi šķiedru saspiešanās, tie tik labi vairs nevada ūdeni. Nākamajā gadā koki ir novājināti, tiem var uzklupt mizgrauži.

Koka stabilitāte kūdras augsnēs ir atkarīga no mitruma augsnē. Tie koki, kas bija labāk enkuroti, lūza, un bojājumi bija spēcīgāki. Koku stabilitāti samazina arī sakņu trupe un stumbra bojājumi. Kad vēja ietekmē viens bojāts koks izgāžas, veidojas domino efekts un izgāžas blakus koki. Jo kokiem veidojas lielāks sakņu kamols, jo lielāka noturība pret vēja bojājumiem. Arī noregulēts gruntsūdens līmenis palielina noturību. Visi saimnieciskie pasākumi, kas veicina labākas sakņu sistēmas veidošanos kokiem, nāk par labu koka noturībai."

Seminārs noslēdzās ar vēsturiska, 50 gadus veca, zema sākotnējā biezuma (400 koki uz hektāra) egļu stādījuma apmeklējumu, kurā Dr. Āris Jansons un Dr. Dagnija Lazdiņa stāstīja par mežaudžu ražības kāpināšanu, izmantojot jaunākās zināšanas par meža selekciju, mežkopību un koku minerālo barošanos.

Dagnija Lazdiņa: "Pateicoties koku mēslošanai ar pelniem, ir konstatēts pozitīvs efekts. Augsne nav skāba, koki tiek klāt citām minerālvielām. Gudrākais, ko saimnieki var darīt, ir riska vietās mežā ienest papildu barības vielas. Tāpat kā ziemas sākumā cilvēki vakcinējas pret gripu. Ja selekcija ir izdarījusi savu darbu, tad barības vielu ienešana dos savu efektu. Kūdras augsnēs iesaka mēslot ar kāliju un fosforu, kas daudz ir pelnos. Minerālaugsnēs, kur trūkst slāpekļa, var izmantot arī komplekso mēslojumu. Mēslošanu ir jēga veikt, kad veic retināšanu vai krājas kopšanu. Ar mēslošanu var panākt, lai koks izaugtu stiprāks."

Zinātnieku atklājumi un atziņas noteikti būs noderīgas, samazinot riskus un izmantojot iespējas meža audzēšanā klimata pārmaiņu kontekstā. LL

Sarmīte GRUNDŠTEINE,
MKPC direktora vietniece informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine@mkpc.llkc.lv
tālr. 63050477

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv
WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

VIENOJAS PAR REĢENERĒTĀ ŪDENS IZMANTOŠANU

ES dalībvalstu vēstnieki pērn gada nogalē atbalstīja Eiropas Parlamentu panākto pagaidu vienošanos par regulu, kas atvieglos apstrādātu sadzīves notekūdeņu izmantošanu lauksaimniecības apūdeņošanai.

ES Padomes preses denests informē, ka regula uzlabos ūdens pieejamību un veicinās tā efektīvu izmantošanu. Ņemot vērā, ka ģeogrāfiskie un klimatiskie apstākļi dalībvalstīs ievērojami atšķiras, tās var nolemt, ka nav lietderīgi izmantot reģenerētu ūdeni lauksaimnieciskās apūdeņošanas vajadzībām visā tās teritorijā vai tās daļā.

Dalībvalstis var arī nolemt reģenerētu ūdeni izmantot citiem mērķiem, piemēram, rūpnieciskā ūdens atkārtotai izmantošanai, kā arī labiekārtošanas un vides vajadzībām. Regula ietver stingras prasības reģenerētā ūdens kvalitātei, lai nodrošinātu cilvēku un dzīvnieku veselības un vides aizsardzību. Ūdens resursu ietaupījums atkārtotas izmantošanas rezultātā tiks organizēts vispārējās izpratnes veicināšanas kampaņās dalībvalstīs, kurās reģenerēto ūdeni izmanto lauksaimniecības apūdeņošanai.

Komisijai jānovērtē nepieciešamība pārskatīt reģenerētā ūdens obligātās prasības, pamatojoties uz šīs regulas ieviešanas novērtējuma rezultātiem, vai ikreiz, kad tas vajadzīgs jaunu tehnisko un zinātnisko zināšanu apgūšanas dēļ. LL

BIŠKOPĪBAS UZPLAUKUMS ES

No 2014. līdz 2018. gadam medus ražošanas apjoms ES palielinājies par 16%. Šis ir viens no galvenajiem konstatējumiem Eiropas Komisijas ziņojumā par ES biškopības programmu īstenošanu.

Lauksaimniecības komisārs Janušs Vojcehovskis: "Biškopības nozare ir ļoti svarīga lauksaimniecībai un bioloģiskajai daudzveidībai. Mums jāatbalsta biškopji visā ES, un tāpēc es pilnībā atbalstu ES finansējuma palielināšanu biškopības programmām nākamajiem trim gadiem no 120 līdz 180 milj. eiro kā daļu no Komisijas priekšlikuma nākamajā lauksaimniecības budžetā."

Gada nogalē EK publicētajā ziņojumā sniegts pārskats par nozari un par ES biškopības programmās veikto atbalsta pasākumu īstenošanu. ES atrodas 17,5 milj. stropu, kurus aprūpē 650 000 biškopju, kas 2018. gadā saražoja 280 000 tonnas medus. Ar biškopību nodarbojas visās ES dalībvalstīs, un ES ir otra lielākā medus ražotāja pasaulē.

ES līdzfinansē biškopības programmas, kuras valsts līmenī sadarbībā ar nozari izveidotas, lai uzlabotu stāvokli biškopības nozarē un tās produktu tirdzniecībā. Programmas darbojas trīs gadus, un tām pēdējos trīs gadus no ES budžeta bija pieejami 36 milj. eiro, tādu pašu summu nodrošināja dalībvalstis no saviem līdzekļiem. 2020.–2022. gadam ES ikgadējā iemaksa ir palielināta no 36 līdz 40 milj. eiro. Katrai dalībvalstij piešķirtā budžeta pamatā ir ES paziņotais bišu stropu skaits.

No astoņiem pasākumiem 2018. gadā, kas tiesīgi saņemt biškopības programmu atbalstu, visvairāk finansējuma – kopā gandrīz 60% – saņēma tehniskās palīdzības pasākumi (piemēram, mācības, atbalsts tehniskā aprīkojuma iegādei, atbalsts jaunajiem biškopjiem) un pasākumi cīņai pret bišu parazītiem. Bišu saimju atjauninināšanai un palīdzībai pārvaldīt bišu stropu pārvietošanu ziedēšanas sezonā kopā bija piešķirti vairāk nekā 30% no budžeta.

Attiecībā uz priekšlikumiem par KLP pēc 2020. gada Komisija ierosinājusi biškopības programmas iekļaut KLP stratēģiskajos plānos. Tajos, ko izstrādā valsts līmenī un nosaka to, kā katra dalībvalsts iecerējusi izpildīt KLP mērķus. Šādi pieaugs biškopības nozares pamanāmība, un tas nodrošinās, ka tiek ievērots nozares ieguldījums KLP kopīgo mērķu sasniegšanā, arī rīcībā klimata politikas jomā. Lai nodrošinātu pastāvīgu ieviešanu un atbalstu, programmas dalībvalstīm būs obligātas. LL

ES PADOME AICINA SAGLABĀT BIODAUDZVEIDĪBU

ES Padome aizvadītā gada nogalē publiskoja secinājumus, kuros pauda kopēju ES dalībvalstu apņemšanos pastiprināt centienus apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un atjaunot ekosistēmas.

Secinājumi sniedz politiskas vadlīnijas darbam, lai izveidotu globālo bioloģiskās daudzveidības sistēmu laikposmam pēc 2020. gada. Padome arī aicina Komisiju nekavējoties izstrādāt vērienīgu, reālu un saskaņotu ES bioloģiskās daudzveidības stratēģiju līdz 2030. gadam.

Dalībvalstis vienbalsīgi uzsvērušas nepieciešamību visos līmeņos steidzami rīkoties visā pasaulē, lai apturētu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Padome ar nopietnām bažām norāda uz satraucošo dabas stāvokli – apmēram miljonam sugu pastāv izzušanas risks, kā arī brīdina par klimata pārmaiņu nopietnajām sekām. Padome uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm nepieciešams izstrādāt un pieņemt nacionālās bioloģiskās daudzveidības stratēģijas un rīcības plānus.

Padome apņēmusies rādīt piemēru un dot nozīmīgu ieguldījumu, lai pieņemtu globālās bioloģiskās daudzveidības plānu pēc 2020. gada. Tā arī apņēmusies iekļaut bioloģisko daudzveidību visās attiecīgajās ES politikas nostādnēs, piemēram, jaunajā ES Kopējā lauksaimniecības politikā (KLP). Dalībvalstis vienbalsīgi uzsver nepieciešamību atcelt bioloģiskajai daudzveidībai kaitīgās subsīdijas un uzlabot dabas un bioloģiskās daudzveidības politikas darbību un saistību īstenošanu.

Turklāt Padome aicina pilnībā, efektīvi un saskaņoti integrēt bioloģisko daudzveidību ES daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gada plānošanā un īstenošanā. Dalībvalstis uzsver, ka svarīgi panākt, lai vietējās un starptautiskās finanšu plūsmas, tostarp publiskajā iepirkumā, atbilstu globālajai bioloģiskās daudzveidības shēmai pēc 2020. gada. LL

Informāciju pēc AG-Press materiāliem sagatavoja **Iveta Tomsone,** LLKC Apgāda vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2020. GADA FEBRUĀRĪ

		Termiņš	Janvāris															Februāris												Marts			
			5	6	7	8	10	14	15	16	19	20	21	26	27	30	31	1	2	6	10	14	15	16	19	20	21	25	29	1	16	20	31
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda pasākumi		Produktīvi ieguldījumi akvakultūrā																															
Grāmatvedība un nodokļi	Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																															
	Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Gada deklarācija (ja saskaņā ar PVN likuma prasībām gada deklarācija ir jāiesniedz)																															
	Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	Termiņš, līdz kuram jāinformē VID, ja 2020. gadā vēlas izmantot 137. panta īpašo kārtību (kases principu)																															
	Mikrouzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa pārskats																															
	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																															
	Dabas resursu nodoklis	Dabas resursu nodokļa pārskats																															
	Nekustamā īpašuma nodoklis	"Termiņš, līdz kuram nodokļu maksātājam no pašvaldības jāsaņem paziņojums par 2020. gadam aprēķināto nekustamā īpašuma nodokli/nodokli par 2019. gadā neapstrādāto LIZ"																															
	Nekustamā īpašuma nodoklis	Nodokļa maksāšanas termiņš																															
	Darījumu kvītis	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																															
	Skaidras naudas deklarēšana	Deklarācija par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem ar fiziskajām personām 2019. gadā																															
	Skaidras naudas deklarēšana	Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																															
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Gada ienākumu deklarācija par 2019. gadu																															
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām 2019. gadā																															
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																															
	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par gadu) - ja ienākums no kapitāla pieauguma ceturksnī nav pārsniedzis 1000 eiro																															
	Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																															
	Gada pārskats	Gada pārskats par 2019. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu)																															

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS Nr. 1 (178) 2020. g. janvāris

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LAUKU ATTĪSTĪBA

MAIZE – PAMATS, SAKNES UN STABILITĀTE

Sakas pagasta "Ievleju" saimnieci Agitu Pētersoni labi iepazinuši gan novada iedzīvotāji, gan arī tuvākas un tālākas apkaimes ļaudis. Agitas ceptā īstā lauku rudzu maize ir plaši iecienīta Kurzemē. Svētku reizēs daudzās mājās galdā tiek celta tieši šī tik latviskā maize.

Maizes cepšanu Agita atsāka pirms astoņiem gadiem. Pirms tam viņa bija zināma kā laipna, atsaucīga un sirsnīga viesu mājas "Ievlejas" saimniece. Maizes cepšana ir Agitas sirdslieta un dzīvesveids. Sacenieces ceptā maizīte ir iecienīta ne tikai Latvijā, bet arī ārzemju ceļotāji brauc skatīties, kā top šis brīnums – īsta lauku maize. Bijuši ciemiņi no Gruzijas, Portugāles, Ukrainas, Polijas, Lietuvas un citām pasaules vietām. Tāpat maizīte tiek dota līdzi kā visīstākais Latvijas suvenīrs gan tālā ārzemju ceļojumā vai radu apciemojumā, gan karavīriem kara misijās. Maijā un septembrī pie Agitas maizes ceptuvē ir pilns ar skolēniem no Liepājas un visas Kurzemes, kuriem prasmīgā maizes cepēja gan pastāsta, gan parāda, gan pašiem ļauj izcept savu maizes kukulīti.

Simts gadu veca recepte

Agitu maizes cepšanai pievērsusi vecmāmiņa, kura likusi meitenei mīcīt maizi, kas nebūt nav viegls un ātri padarāms darbs. Rudzu saldskābo maizīti viņa vēl joprojām cep pēc vecmāmiņas receptes, kura ir jau simts gadus veca, nekas nav ticis mainīts – kā bērnībā vecmāmiņa, tā arī Agita to turpina cept.

Lai gan par pamatu visam ir vecmāmiņas rudzu maizes cepšanas recepte, arī pati Agita gadu gaitā ieviesusi dažādus jauninājumus. Tā jau pāris gadu Agita piedāvā dažāda veida ķiploku grauzdiņus, ir nopērkama arī sēklu, burkānu un saldā maizīte, bet pats jaunākais produkts ir baltmaizes formas maize jeb tautā saukta par *ķieģelīti*. Agita atzīst, ka ideju ir daudz, tik jāatrod laiks, lai ieceres īstenotu.

Foto: Marita Kurčanova

"Ievleju" saimniece Agita Pētersone

Viņa ar lielu pārliecību noteic, ka Sakas pagasts, "Ievleju" mājas un maizes cepšana ir viņas pamats, saknes un stabilitāte. Agitai ļoti paveicies gan ar savu dzīvesvietu, gan nodarbošanos. Citiem aizrit gadi un lielākā mūža daļa līdz saprašanai par to, ko un kā savā dzīvē darīt, kur dzīvot un kā būt.

Projekts "Laižam saknes savā zemē"

"Ievleju" saimniece ar nopūtu pastāsta, ka šo problēmu saskata arī savos bērnos un pagastā dzīvojošajos jauniešos, kuri entuziasma pilni un darboties griboši tomēr nesaprot, kurā virzienā doties un ko dzīvē darīt. Paši jaunieši vairākkārt Agitai atzinuši, ka nav pārliecības, ka saražotā produkcija vai saimniekošana laukos nodrošinās ģimenei iztiku. Šī nomācošā doma ilgu laiku Agitu nav likusi mierā, liekot izdomāt visvisādas idejas. Tā kādu dienu nāca doma par to, ka jaunajiem saceniekiem vajadzētu palīdzēt ar padomu un pieredzi, līdzi dodot tā saucamo "starta paku".

Tāpēc 2019. gada aprīlī Agita iesniedza projektu "Laižam saknes savā zemē" Pāvilostas novada pašvaldības izsludinātajā projektu konkursā. Projekts tika atbalstīts. Vajadzēja vien to īstenot.

Agita Pētersone projekta pieteikumā kā risināmo problēmu minēja jaunās ģimenes, kuras atgriezušās uz dzīvi pagastā, bet ir bez algota darba, kā arī, audzinot bērnus, neiesaistās sabiedriskajā dzīvē. Tāpēc ar projekta palīdzību Agita vēlējās jaunās ģimenes stimulēt mazās uzņēmējdarbības uzsākšanai, tālāku izglītošanos, lai nodrošinātu savai ģimenei ienākumus ilgtermiņā, kā arī apzināties savas iespējas, veidojot jaunus kontaktus un, iespējams, pat izveidojot nevalstisku organizāciju. Mērķgrupā nosauktas arī gados jaunas ģimenes, kuras dzīvo laukos un plāno saimniekot te ilgtermiņā. Tādas arī Sakas pagastā ir! Piedalījās vairākas ģimenes, kuras saskata iespējas dzīvot un darboties tieši Sakas pagastā, tikai nepieciešams gūt zināšanas un smelties pieredzi no pieredzējušiem mājražotājiem.

▶ 16. lpp.

Publicitātes foto

"Ievleju" maize un medus

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Foto: Santa Ansone

Agita vada maizes cepšanas meistarklasi

◀ 15. lpp.

Agita Pētersone: "Īstenojot šo projektu, vēlējos apzināt laukos aktīvo sabiedrības daļu, kura veidos un darīs atpazīstamu Sakas pagastu, apvienot aktīvākos jaunos zemniekus nevalstiskā organizācijā un stimulēt mazās saimniecības virzīties uz netradicionālo lauksaimniecību vai mājražošanu. Liels ieguvums ir arī savstarpējo kontaktu apmaiņa, kas lieti noderētu turpmākajā sadarbībā."

Svarīgi ir mācīties

Agitas īstenotā projekta "Laižam saknes savā zemē!" ietvaros decembrī notika trīs mācību cikli, kuros ar saviem pieredzes stāstiem dalījās moderators, semināru vadītājs un projekta "tuesi.lv" veidotājs Vilis Brūveris, Īvandes pagasta zemnieku saimniecības "Paegļi" saimniece un mājražotāja Ieva Knupke, LLKC konsultante augkopībā Vita Cielava ar lekciju "Veiksmīga saimniekošana laukos, valsts atbalsta veidi lauksaimniekiem" un dabas studijas vadītāja Vaira Kārkliņa ar lekciju "Kas vērtīgs aug mūsu laukos un kā to pārvērst par ieguvumu". Projekta noslēguma pasākumā "Ievleju" maizes ceptuvē saimniece Agita Pētersone dalījās pieredzē par tēmu "Mājražotāja sadarbība ar valsts iestādēm" un iesaistīja projekta dalībniekus praktiskā nodarbē – maizes cepšanā.

Agita ļoti cer, ka projekta rezultātā varētu rasties jauns produkts vai pakalpojums, ko piedāvāt tūristiem, un ka jaunās ģimenes būs guvušas gan zināšanas, gan iedvesmu savas saimniekošanas uzsākšanai Sakas pagastā. Agita vien nosaka, ka šobrīd rezultātu grūti prognozēt, to rādīs laiks!

Rodas jaunas idejas

Pirmajā tikšanās reizē vairums dalībnieku teica, ka nākuši, lai iepazītos ar Sakas pagasta iedzīvotājiem. Nodarbībās piedalījās Zamarīšu ģimene, kura nesen pārcēlusies no Pāvilostas pilsētas uz Sakas pagastu. Viņi atzina, ka lekcijas bija interesantas un noderīgas. Antai Zamarītei jau radušās idejas, ko varētu darīt nākotnē. Sarmīte Māliņa dzīvo savās dzimtas mājās, kur ģimenei ir bioloģiskā saimniecība. Vairas Kārkliņas lekcijas laikā Sarmīte ieguva jaunu informāciju, kā izmantot mājas apkārtnē augošos augus. Rotai Uzarei, kura nodarbojas ar tulkošanas pakalpojumiem, šis pasākums šķita iedvesmojošs, jo bija iespēja paraudzīties uz notiekošo pagastā no cita skatupunkta. Viņai radās idejas un ierosme jauniem projektiem, kas jāuzdrošinās pašiem īstenot. Līga Ermsone uzskata, ka vajadzētu turpināt šo projektu šogad, jo ir padomā cilvēki, kuri varētu dalīties ar savu pieredzi. Projekta noslēgumā daļai dalībnieku pēc iedvesmojošu lektoru stāstījumiem radās idejas, ar ko varētu nodarboties turpmāk.

Saņemta sabiedrības atzinība

Pašai projekta iesniedzējai 2019. gads ir bijis ļoti veiksmīgs. Ilgus gadus saimniece ar sirdsdegsmi cep maizīti un māca to darīt arī citiem, prasmīgā "Ievleju" maizes ceptuves saimniece Agita ir pamanīta un novērtēta arī valsts līmenī. Proti, novembrī Liepājā notikušajā Kurzemes tūrisma gada balvas "Lielais Jēkabs 2019" svinīgajā pasniegšanas ceremonijā Agita Pētersone ieguva nomināciju "Kurzemes garšas meistars ar laika rūdījumu", bet decembrī Rīgā Pāvilostas novada uzņēmējai Agitas saimniecībai tika piešķirta "Latviskā mantojuma" zīme, kas dod vietai atpazīstamību un norāda uz to, ka saimnieki ir gatavi apmeklētājiem rādīt, stāstīt un cienāt ar latviskiem ēdieniem, mācīt amatus un prasmes, svinēt latviskos svētkus.

Santa ANSONE,
LLKC Liepājas nodaļas
lauku attīstības/
zivsaimniecības konsultante
e-pasts: santa.ansone@llkc.lv
tālr. 29362137

Lauku Lapa
Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgādā
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA "IBC Print Baltic"
"Lauku Lapu" var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Lauku Lapa" rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv
WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020
EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
Lauku tīkls